

“Hz. Peygamber (s.a.v.)’i Dünyaya Nasıl Anlatmalıyız? / “How to Represent the Prophet Muhammad (pbuh)?”
Uluslararası Panel, 10 Nisan 2010,
Bağlarbaşı Kültür Merkezi, Altunizâde,
İSTANBUL

Washington Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Jonathan Brown ve *Yesrib’de Bahar* romanının İtalyan yazarı Ahmad Vincenzo bir dizi etkinliğe katılmak için Nisan ayı başlarında Meridyen Derneği’nin davetlisi olarak Türkiye’ye geldiler. Etkinlikler çerçevesinde katıldıkları ve 10 Nisan 2010 günü Bağlarbaşı Kültür Merkezi’nde İSAM araştırmacılarından Prof. Dr. Recep Şentürk’ün moderatörlüğünde gerçekleştirilen “Hz. Peygamber’i Dünyaya Nasıl Anlatmalıyız” başlıklı panelin açılışı 2009 hafızlık yarışması Türkiye birincisi Abdullah Özkan’ın Kur’ân-ı Kerim tilavetiyle yapıldı.

Meridyen Derneği’nin kuruluş amacı ve çalışma ilkelerine dair yayınlanan kısa bir tanıtım filminden sonra sonpeygamber.info genel yayın yönetmeni Fatma Ekinci bir selamlama konuşması yaptı. Ekinci, İslâm’ın ve Müslümanların 11 Eylül sonrasında bütün dünyayı meşgul eden bir mesele haline gelmesini ve dünya kamuoyunda İslâm’a dair oluşan olumsuz imajda bilgi boşluğunun önemli bir etkisinin bulunduğu dikkat çekti. Meridyen Derneği’nin sonpeygamber.info projesi kapsamında dört dilde yayın yapan bir web portal ortamında Hz. Peygamber (s.a.v.)’i dünyaya tanıtmaya çalıştığını ve Hz. Peygamber (s.a.v.)’i Dünyaya Nasıl Anlatmalıyız? konusunda zihinsel bir birikimi paylaşmak üzere Washington Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Jonathan Brown ve *Yesrib’de Bahar* romanının İtalyan yazarı Ahmad Vincenzo’yu Türkiye’ye davet ettiklerini ifade etti.

Panelistler hakkında kısaca bilgi verildikten sonra “Hz. Peygamber (s.a.v.)’i Dünyaya Nasıl Anlatmalıyız?” başlıklı uluslararası panel, Prof. Dr. Recep Şentürk’ün moderatörlüğünde başladı. Şentürk, Hz. Peygamber’in tanıtılması konusunda Batı’daki olumsuz peygamber imajına tepki şeklinde çaba göstermek yerine aksine sahipsiz kaynaklarda yer alan doğru bilgilerle Hz. Peygamber’in gerçek kişiliğinin ortaya konulması zaruretine işaret etti. Bunun ancak değişen muhatap kitlelerinin dikkate alınması ve kitle iletişim araçlarının doğru

şekilde kullanılması suretiyle yapılabileceğini belirten Şentürk, söz konusu meselelerin bu panelde akademik sahaya ciddi katkı sağlayan iki isimle ele alınacağını ifade etti. Eserlerinden hareketle iki panelist hakkında kısaca bilgi verilmesinin ardından panele geçildi.

Panelin ilk konuşmacısı olan Washington Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Jonathan Brown, Batı’da olumsuz bir peygamber imajının tarih boyunca hep var olageldiğine ve aslında bu olumsuz imajın İslâm ve İslâm peygamberi hakkındaki eksik bilgilerden kaynaklanmadığına dikkat çekti. Hz. Peygamber’i temsilde yalancı, menfaatperest, nefsine düşkün, şiddet taraflı bir fanatik gibi hep olumsuz özelliklerin ön plana çıkarıldığını ve özellikle bu olumsuz niteliklerin Hıristiyanlığın erken dönemlerinde Yahyâ ed-Dımaşkî gibi ilk piskoposların eserlerinde görmenin mümkün olduğunu söyleyen Brown, söz konusu çalışmalardan bazı alıntılarda bulunarak bunları panel katılımcılarıyla paylaştı.

Bugün yaşayan bazı Hıristiyan papazların Hz. Peygamber’in kendine evrensel bir mesaj oluşturmak için diğer dinlerden bazı unsurları aldıklarına vurgu yaptıklarını belirten Brown, Hz. Peygamber’in başarıları hakkında biraz daha insafli davrananların dahi en fazla O’nu güçlü bir devlet kurmak için dini kullanan, çevresindekiler üzerinde ciddi bir etki uyandırabilen karizmatik bir lider olarak tanıtmakla yetindiklerini söyledi. Fakat kimi zaman Batı’da Hz. Peygamber için ilme değer verme, hakikati söylemekten çekinmeme, dürüst, samimi ve mütevazı olma gibi olumlu özelliklerin de zikredildiği ve kendisine olan hayranlığın dile getirildiğini belirtti. Ancak genel olarak İslâm Peygamber’i hakkında sahip olunan kanaatin ciddi bir cehaletten kaynaklandığını kabul etmek gerektiğinin altını çizen Brown, hem akademisyenler hem de halk arasında Hz. Muhammed hakkında doğru bilgiye ulaşmak isteyenlerin varlığından söz etti.

Hz. Peygamber’in dünyaya anlatılması meselesinin çok zor ve bir o kadar da karmaşık bir konu olduğunu ifade eden Jonathan Brown, yapılması gerekenin Hz. Muhammed’in ve O’nun hayatının günümüz insanlarına doğru şekilde anlatılmasından ibaret olduğunu belirterek sözlerine son verdi. Özellikle Müslüman halkın kendi peygamberleri hakkında ne düşündükleri ve ne hissettiklerinin ortaya konulmasının çok daha etkili bir bilgilendirme yöntemi olacağına dikkat çekildi. Hz. Peygamber’in şiretinde çarpıtılan bazı olayların Müslüman akademisyenler tarafından doğru şekilde izahının zarureti, Brown’ın konuşmasının dikkat çeken yönlerinden birini teşkil etmektedir.

Jonathan Brown’dan sonra panelin moderatörü Recep Şentürk Hz. Muhammed’in tanıtılması meselesinin tarihin hiçbir döneminde kolay olmadığı hususunda Brown’a katıldığını; ancak bu konudaki en büyük başarının İslâm dinine mensup insanların yaşantılarıyla elde edildiği üzerinde durdu. Özellikle Hz. Peygamber’in sünnetinin Müslümanlar tarafından hayatlarına uygulandığı ölçüde diğer insanlar üzerinde etki yarattığına vurgu yapıldı ve karşılaştıkları

Müslümanların hayatından etkilenerek sonradan Müslüman olan kimselerden bazı örnekler verildi. Şentürk, dünya kamuoyunda oluşan olumsuz Peygamber imajının Müslüman halkın günlük yaşantısıyla irtibatına değindikten sonra sözü panelin ikinci konuşmacısı İtalyan yazar Ahmad Vincenzo'ya verdi.

Halen Napoli II. Federico Üniversitesi'nde dersler veren Vincenzo, sözlerine *Yesrib'de Bahar* adlı kitabının yazılış amacını ve neden roman türünü seçtiğini ifade etmekle başladı. Vincenzo'nun bu eseri yazmaktaki temel amacının çoğu defa yanlış ve eksik bilgilenme veya tarihte kökleşmiş düşmanlıklar sebebiyle İslâm'a ve Müslümanlara önyargılı tutumunu sürdüren Batı dünyasının daha mutedil ve insafli bir yaklaşım sergilemesine zemin hazırlamak olduğunu söylemek mümkündür.¹

Batılıların yaşadıkları hayatın “müşriklik” şeklinde tanımlanması gerektiğini ifade eden Vincenzo, Batı toplumundaki Tanrı ve din algısına dair bazı değerlendirmelerde bulundu. İslâm dinin anlatılmasının ciddi bir önceliğe sahip olduğunu zikreden İtalyan yazar, Avrupa ülkelerinde bir İslâm kültürü oluşturulması zaruretine dikkat çekti. İslâm hakkında üniversitelerde öğretilenin İslâm tarihi ve İslâm peygamberi değil de aksine İslâmafobia olduğu tespitini dinleyicilerle paylaşan Ahmad Vincenzo, Avrupa'da öğretilen ve oluşturulmaya çalışılan İslâm kültür ve zihniyetinin kendisini endişelendirecek bir yapı arz ettiğini söyledi. Bu durumun Avrupa'daki Müslümanların kendilerine ait herhangi bir kitle iletişim aracına sahip olmamalarından ve daha da önemlisi Müslüman cemaatlerin ortak hedefler için bir araya gelememelerinde kaynaklandığını ifade etti.

Avrupa'da kabul edilmek için Müslümanların olumlu anlamda her yerde görünür olmaları gerektiğinin altını çizen İtalyan yazar, fundamentalist organizasyonlardan uzak durulması gerektiğini de sözlerine ekledi. Müslüman ümmetin bütün bir insanlığı Hz. İsa'nın dünyaya ikinci gelişine hazırlamakla sorumlu olduğunu düşünen yazar dinler arası diyaloga büyük bir önem atfettiğini izah etti. Maddecî ve ferdiyetçi zihin kodlarına sahip olan modern algının değişmesinde Müslümanlara büyük bir görev düştüğünü belirten Vincenzo, İslâm şahsiyetinin en büyük örneği olan Hz. Muhammed'in temsiliyle ancak bu görevin başarılı bir şekilde yerine getirilebileceği inancında olduğunu ifade etti.

Dinî bir zihniyetin ve maneviyatın ağırlıklı olduğu bir kültürün Müslümanlar tarafından yeniden oluşturularak özellikle gençlere ulaşılması gerektiğine değinen İtalyan yazar Vincenzo Hıristiyanlığın modernite karşısında düştüğü

hatalara Müslümanların asla düşmemesi gerektiğiyle ilgili birkaç mülahazasından sonra paneldeki konuşmasını sonlandırdı.

Ahmad Vincenzo'nun konuşmasından sonra sözü tekrar moderatör Prof. Dr. Recep Şentürk aldı ve İtalyan yazarın konuşmasındaki Hz. Peygamber'in günümüzde yaşayan ashabı olmamız gerektiği gibi önemli birkaç hususa dair bazı değerlendirmelerde bulundu. Şentürk, Hz. Muhammed'in tanınıp bilinmesi meselesinde özellikle muhatap kitlenin her açıdan doğru analiz edilmesi ve Hz. Peygamber'in farklı rollerinin ön plâna çıkarılarak insanlar tarafından örnek alınması gerektiği üzerinde durdu. Şentürk'ün bunu sağlamada şemâil literatürünün bize büyük bir veri sağlayacağı kanaatinde olduğunu ifade etmesinden sonra panele katılanlardan gelen yazılı soruların panelistler tarafından cevaplandırılmasına geçildi.

Dr. Jonathan Brown'a konuşmasında sözünü ettiği Batılıların, Hz. Peygamber'e dair cehaletinin sebebinin neler olduğu, Hz. Muhammed'in hayatında önemli bir yere sahip olan bazı hususların bugüne aktarılmasının mümkün olup olmadığı, Müslüman olmayan bazı akademisyenlerin Kur'an-ı Kerim'in Allah tarafından Hz. Muhammed'e vahyedilmediği Hz. Peygamber'in kendisinin yazdığı yönündeki iddiaları hakkında neler düşündüğü, sünnetin Batı'da nasıl temsil edilmesi gerektiği, günümüzde sünnetin nasıl uygulanabileceği, Türkiye Hz. Peygamber'i dünyaya tanıtırken nasıl bir görev üstlenmesi ve Oryantalist iddialara karşı nasıl bir tepki gösterilmesi gerektiği gibi sorular yöneltildi.

İtalyan yazar Ahmad Vincenzo'ya ise Avrupa'da dine karşı oluşan ilgisizliğin sebepleri, gayri Müslimlere verilebilecek ilk mesajın ne olması gerektiği, Bosna'daki Müslümanların durumunun nasıl düzeltilebileceği, Amerika ve Avrupa'da yaşayan sıradan halkın Hz. Muhammed hakkında neler bildikleri ve bu bilginin düzeyinin ne olduğu gibi genel ve Hz. Peygamber'in çocuklara nasıl tanıtılıp öğretileceği, Mehdi'nin geleceğine inanıp inanmadığı ve kendisinin nasıl Müslüman olduğu gibi bazı özel sorular da yöneltildi.

Moderatör Prof. Dr. Recep Şentürk'ün panelistlerin konuşmaları hakkında değerlendirmeleri ve panelistlere yöneltilen yazılı soruların cevaplandırılmasıyla “Hz. Peygamber (s.a.v.)'i Dünyaya Nasıl Anlatmalıyız?” uluslararası Panel'i sona erdi.

Rahile YILMAZ

MÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hadis, İSTANBUL

¹ Aslında eserde dönemin olaylarını kendi penceresinden takip edilen kişi Zeyd b. Sâbit olsa da yazar temel kaynaklardan ve araştırmalardan hareketle tespit ettiği gerçek kişilikler ve olayları edebî bir anlatımla yoğurarak Medine dönemini okuyucunun zihninde daha kolay anlaşılır bir hale getirmekte ve kalıcı izler bırakmaktadır.